

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ УПРАВЛІННЯ
КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ ТА ФІНАНСІВ**

До захисту допустити:
Завідувач кафедри
Омельченко В.Я.
«01» червня 2023р.

РОЗВИТОК СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ В ОРГАНІЗАЦІЇ

Кваліфікаційна робота здобувача
вищої освіти першого
(бакалаврського) рівня вищої
освіти освітньо-професійної
програми) 073 «Менеджмент»
Науменка Антона Валерійовича

Науковий керівник:
Суздальєва О.С., к.держ.упр., доц.

Рецензент:
Мінакова С.М., д.е.н., професор
кафедри підприємства та
маркетингу Івано-Франківського
національного технічного
університету нафти і газу

Кваліфікаційна робота захищена
з оцінкою задовільно 70 D

Секретар ЕК
«15.06» 2023р.

Київ 2023

**МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ УПРАВЛІННЯ
КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ ТА ФІНАНСІВ**

Рівень вищої освіти Бакалавр
Шифр та назва спеціальності 073 «Менеджмент»
Освітньо-професійна програма «Менеджмент»

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. завідувача кафедри д.е.н., професор,
(науковий ступінь, вчене звання)

Омельченко В.Я.

(ПП завідувача кафедри)

«_____» _____ 20__р.

ПЛАН ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Науменка Антона Валерійовича

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Розвиток системи управління фінансами в організації
керівник роботи Суздальова О.С., к.держ.упр., доцент,
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)
затверджені наказом Маріупольського державного університету від «23» лютого 2023 року
№ 30.

2. Строк подання студентом роботи «31» травня 2023 року

3. Вихідні дані до роботи (мета, об'єкт, предмет)

Мета роботи: проаналізувати ефективність управління фінансовими ресурсами на підприємстві, виявити основні проблеми в управлінні фінансами і дати рекомендації з управління фінансовими ресурсами.

Об'єкт дослідження: фінансові ресурси підприємства

Предмет дослідження: фактори, що впливають на використання фінансових ресурсів.

4. Зміст роботи (перелік питань, які потрібно розробити)

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ

1.1. Поняття фінансових ресурсів та їх види

1.2. Управління фінансовими ресурсами

1.3. Роль фінансових ресурсів у розвитку підприємства

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ

ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства

2.2. Загальна характеристика фінансових ресурсів підприємства та аналіз процедури їх трансформації

2.3. Аналіз ефективності використання фінансових ресурсів підприємства

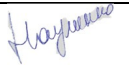

2.4. Аналіз організації фінансової роботи та управління фінансовими ресурсами підприємства

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

3.1. Заходи щодо вдосконалення управління фінансовими ресурсами підприємства

3.2. Удосконалення управління фінансовими ресурсами на основі створення фінансово економічної служби на підприємстві

5. Консультанти розділів роботи

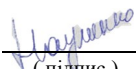
Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Розділ 1	<u>Суздальєва О.С., к.держ.упр., доцент</u>		
Розділ 2	<u>Суздальєва О.С., к.держ.упр., доцент</u>		
Розділ 3	<u>Суздальєва О.С., к.держ.упр., доцент</u>		

6. Дата видачі завдання «15» березня 2023 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Вибір теми кваліфікації роботи	до 06.02.2023	
2.	Затвердження теми кваліфікаційної роботи та наукового керівника	23.02.2023	
3.	Консультація з науковим керівником	постійно	
4.	Робота з науковою літературою. Визначення плану кваліфікаційної роботи	до 15.03.2023	
5.	Робота над теоретичною частиною кваліфікаційної роботи	15.03.2023-03.04.2023	
6.	Подання на перевірку теоретичної частини кваліфікаційної роботи науковому керівнику	до 03.04.2023	
8.	Робота над аналітичною частиною кваліфікаційної роботи	03.04.2023-01.05.2023	
9.	Подання на перевірку аналітичної частини кваліфікаційної роботи науковому керівнику	до 01.05.2023	
10.	Попередній захист кваліфікаційної роботи	24.05.2023	
11.	Подання кваліфікаційної роботи на кафедру	до 31.05.2023	
12.	Захист кваліфікаційної роботи	13.06.2023 – 17.06.2023	

Здобувач ВО

(підпис)

Науменко А.В.
(прізвище та ініціали)

Науковий керівник роботи

(підпис)

Суздальєва О.С.
(прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ	8
1.1. Поняття фінансових ресурсів та їх види.....	8
1.2. Управління фінансовими ресурсами.....	14
1.3 Роль фінансових ресурсів у розвитку підприємства.....	18
Висновки за розділом 1	21
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА	22
2.1. Загальна організаційно-економічна оцінка підприємства	22
2.2. Загальна характеристика фінансових ресурсів підприємства та аналіз процедури їх трансформації	23
2.3. Аналіз ефективності використання фінансових ресурсів ТОВ «Ландорра»	29
2.4. Аналіз організації фінансової роботи та управління фінансовими ресурсами ТОВ « Ландорра»	37
Висновки за розділом 2	39
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ	40
3.1 Заходи щодо вдосконалення управління фінансовими ресурсами підприємства.....	40
3.2. Удосконалення управління фінансовими ресурсами на основі створення фінансово економічної служби на підприємстві	43
Висновки за розділом 3	49
ВИСНОВКИ	50
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	52

ВСТУП

В даний час сформована економічна ситуація в країні змушує підприємства самостійно приймати рішення для свого ефективного розвитку. З переходом економіки до ринкових відносин, підвищується самостійність підприємств, їх економічна і юридична відповідальність. Різко зростає значення фінансової стійкості суб'єктів господарювання. Все це значно збільшує роль раціонального управління фінансовими ресурсами підприємства.

Загальновідомо, що в сучасних умовах у фінансовому житті підприємств відбуваються найбільш болючі процеси. Зіткнення старих підходів до організації фінансової роботи з новими вимогами життя, з новими функціями фінансів підприємства - одна з головних причин «пробуксовки» реформ в реальному секторі економіки.

Головне завдання кожного підприємства - це забезпечення достатньою кількістю фінансових ресурсів. Таким чином, вся система управління повинна приділяти особливу увагу питанню організації фінансування, джерелам надходження фінансових ресурсів і їх розподілу. Навряд чи можна сказати, що система формування і розподілу фінансових ресурсів підприємства, що розглядається в якості самостійного об'єкта фінансового управління, в даний час є глибоко вивченою і всебічно описаною в працях вітчизняних економістів, що працюють в області фінансового менеджменту. У той же час роль цього об'єкта ніяк не можна недооцінювати.

Система фінансових ресурсів підприємства являє собою інструмент, за допомогою якого підприємство здатне досягти основної зі своїх цілей – отримання прибутку. Сукупність цих обставин зумовила вибір теми дослідження.

Для того щоб приймати ефективні управлінські рішення, які пов'язані з рухом грошових коштів на підприємстві, керівнику організації необхідна

постійна обізнаність про стан грошових коштів. Отже, необхідні систематичний детальний аналіз і оцінка фінансових ресурсів організації.

Господарські операції організацій, пов'язані з рухом грошових коштів на підприємстві, знаходять своє відображення в бухгалтерських записах і після закінчення звітного періоду служать інформаційною базою формування бухгалтерського звіту про рух грошових коштів.

Розуміння того, що на підприємстві необхідно змінювати систему управління, знижувати витрати, більш ефективно управляти фінансовими ресурсами приходить швидко. Питання в тому, як це зробити? Як підрахувати справжню собівартість виду продукції, як спланувати закупівлі при наявних запасах, в удосконалення яких процесів в першу чергу необхідно інвестувати кошти і т.д. розгляду цих питань присвячена ця робота.

Актуальність теми випускної кваліфікаційної роботи полягає в тому, що ефективна організація, планування і управління фінансовими ресурсами підприємства є найважливішим показником його конкурентоспроможності, і служить передумовою досягнення високих кінцевих результатів фінансово-господарської діяльності в цілому, а ефективне управління фінансовими ресурсами забезпечує фінансову рівновагу підприємства в процесі його стратегічного і поточного розвитку, забезпечуючи тим самим високу конкурентоспроможність на ринку товарів і послуг.

Головна мета даної роботи - проаналізувати ефективність управління фінансовими ресурсами на підприємстві, виявити основні проблеми в управлінні фінансами і дати рекомендації з управління фінансовими ресурсами.

Об'єктом дослідження є фінансові ресурси підприємства.

Предметом досліджень є фактори, що впливають на використання фінансових ресурсів.

Метою роботи є розробка рекомендацій щодо підвищення ефективності використання фінансових ресурсів підприємства ТОВ «Ландорра».

Відповідно до мети дослідження в роботі поставлені наступні завдання:

розкрити сутність поняття «фінансові ресурси»;
визначити цілі і завдання аналізу використання фінансових ресурсів;
провести загальний аналіз фінансового стану ТОВ «Ландорра»;
провести аналіз розподілу фінансових ресурсів на підприємстві та розробити рекомендації щодо ефективності їх використання.

Рішення перерахованих завдань дозволяє виявити шляхи подолання дефіциту грошових коштів, за допомогою яких можна буде домогтися ефективного балансу фінансових ресурсів на розглянутому підприємстві, що зможе підвищити ефективність господарської діяльності в цілому.

При проведенні аналізу управління фінансовими ресурсами підприємства були застосовані такі прийоми і методи як горизонтальний аналіз вертикальний аналіз, аналіз коефіцієнтів (відносних показників), порівняльний аналіз.

Інформаційною базою при написанні випускної кваліфікаційної роботи послужили нормативно-правові акти з досліджуваної проблеми, праці вчених-економістів з питань фінансового менеджменту, матеріали періодичної преси, фінансова та бухгалтерська звітність досліджуваного підприємства, інтернет-ресурси, а також дані, отримані в ході самостійно проведеного економічного аналізу.

Для вирішення поставлених в роботі завдань була використана річна бухгалтерська та фінансова звітність ТОВ «Ландорра» за період 2019 - 2022рр.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ

1.1 Поняття фінансових ресурсів та їх види

Сам термін «ресурси» походить від французького слова «resource» - допоміжний засіб, тобто грошові кошти, деякі цінності, запаси, можливості, джерела коштів і доходів [6, с.114].

Поняття «фінансові ресурси» більш широке. Фінанси і фінансові ресурси виникають з появою грошей. Грошові відносини, самі по собі виконують функцію засобів обігу і ставати капіталом, тобто вартістю, який приносить прибуток, створює умови для появи фінансів, як самостійної сфери грошових відносин, так і частини виробничих відносин [6, с.122].

Термін «фінансові ресурси» в економічній літературі не має однозначного тлумачення. В одних літературних джерелах їм позначають «грошові кошти, що знаходяться в розпорядженні держави, підприємств, господарських організацій і установ, використовувані для покриття витрат і утворення різних фондів і резервів» [8]. Є інше визначення: «під фінансовими ресурсами розуміються грошові доходи і надходження, що формуються в руках суб'єктів господарювання і держави і призначені для виконання фінансових зобов'язань, здійснення витрат з розширеного відтворення та економічного стимулювання» [10].

Нам ближче інше визначення: «фінансові ресурси підприємства — це все джерела грошових коштів, акумульовані підприємством для формування необхідних йому активів з метою здійснення всіх видів діяльності як за рахунок власних доходів, накопичень і капіталу, так і за рахунок різного виду надходжень» [12].

Фінансові ресурси призначені: для виконання фінансових зобов'язань перед бюджетом, банками, страховими організаціями, постачальниками

матеріалів і товарів; здійснення витрат з розширення, реконструкції та модернізації виробництва, придбання нових основних засобів; оплати праці та матеріального стимулювання працівників підприємств; фінансування інших витрат.

Фінансові ресурси виступають в різних формах: фінансові ресурси організації, фінансові ресурси некомерційних установ, громадських організацій, а також у формі державних фінансів. Кожна з вище перерахованих форм має своє призначення, відіграє важливу роль у розвитку самої держави і економіки країни, діяльності самої організації і населення в цілому. Підприємства є основною ланкою економіки, а фінансові ресурси підприємств можуть говорити про його спроможності та фінансової стійкості. Від фінансових результатів діяльності підприємств більшою мірою залежить економічне становище держави і регіону, де розташоване підприємство, рівень життя населення [1, с.12].

Разом з тим неоднозначно визначена в науковій літературі сутність даної економічної категорії, яка представляє важливість не тільки для теоретичного обґрунтування, а й для практичного здійснення фінансової категорії на підприємстві. Розглянемо кілька точок зору авторів, які конкретизують з практичної точки зору визначення фінансових ресурсів.

Автор Панюкова І.В. охарактеризувала фінансові ресурси, як грошові кошти підприємства, які призначені для здійснення поточних витрат і витрат, пов'язаних з розширенням відтворення, а також для виконання фінансових зобов'язань та економічного стимулювання працюючих і матеріальну винагороду. Всі фінансові ресурси підприємства спрямовуються на утримання і розвиток об'єктів невиробничої сфери, споживання, накопичення, резервні фонди та ін. [26, с. 47]. З точкою зору Видяпіної В. І. згодна Васильєва Л.С., яка охарактеризувала фінансові ресурси підприємства, як грошові кошти, які є в розпорядженні підприємства і призначені тим самим для забезпечення і збільшення його ефективної діяльності, для виконання всіх своїх фінансових зобов'язань і економічного

стимулювання працюючих на підприємстві [26, с. 50].

Аналізуючи всі перераховані вище визначення фінансових ресурсів, ми визначили, що фінансові ресурси підприємства — це все джерела надійшли грошових коштів на підприємстві, які акумулюються для формування необхідних йому активів з метою здійснення своєї діяльності як за рахунок власних доходів, накопичень і капіталу, так і за рахунок різного виду надходжень.

Фінансові ресурси і капітал являють собою головні об'єкти дослідження фінансів фірми. В умовах регульованого ринку частіше застосовується поняття «капітал», який є для фінансиста реальним об'єктом і на який він може впливати постійно з метою отримання нових доходів фірми. У цій якості капітал для фінансиста-практика - об'єктивний фактор виробництва. Таким чином, капітал - це частина фінансових ресурсів, задіяних фірмою в оборот і приносять доходи від цього обороту. У такому сенсі капітал виступає як перетворена форма фінансових ресурсів.

У такому трактуванні принципова відмінність між фінансовими ресурсами і капіталом фірми полягає в тому, що на будь-який момент часу фінансові ресурси більше або дорівнюють капіталу фірми. При цьому рівність означає, що у фірми немає ніяких фінансових зобов'язань і всі наявні фінансові ресурси пущені в оборот. Однак це не означає, що чим більше розмір капіталу наближається до розміру фінансових ресурсів, тим ефективніше фірма працює.

У реальному житті рівності фінансових ресурсів і капіталу у працюючої фірми не буває. Фінансова звітність будується так, що різницю між фінансовими ресурсами і капіталом не можна виявити. Справа в тому, що в стандартній звітності представлені не фінансові ресурси як такі, а їх перетворені форми - зобов'язання і капітал.

У практичній діяльності люди стикаються, як правило, не з сутнісними категоріями, а з їх перетвореними формами, тому в стандартній фінансовій звітності з практичної доцільності відображаються саме вони.

Фінансові ресурси на підприємстві виконують дві важливі функції:
функція розподілу;
контролююча функція.

Сутність функції розподілу полягає в тому, що всі підприємства забезпечуються в потрібному обсязі фінансовими ресурсами. До підприємств в даному випадку відноситься:

всі приватні, недержавні організації різних форм власності;
місцеві органи самоврядування, а також органи управління територіальних громад;
індивідуальні підприємці.

Функція розподілу регулюється Цивільним і Податковим кодексом, українським законодавством, нормативними актами, законами, затвердженими як на рівні країни, так і органами місцевого самоврядування [3, с.75].

Контрольна функція - сигналізує про складаються пропорціях в розподілі грошових коштів підприємства. Контрольна функція реалізується за рахунок наявної фінансової інформації на підприємстві, яка відображена в бухгалтерській, статистичній та оперативній звітностях даної організації [25, с. 17]. Аналіз фінансових показників діяльності дає можливість дати оцінку діяльності підприємства і його подальшого розвитку, скласти прогноз на основі даних попередніх років і, при необхідності, розробити комплекс заходів, спрямованих на усунення негативних факторів.

Основними компонентами фінансових ресурсів на рівні підприємства є: статутний фонд; амортизаційний фонд; спеціальні фонди цільового призначення невикористаного прибутку; короткострокова і довгострокова кредиторська заборгованість; всі ресурси підприємства, які були отримані з централізованих і децентралізованих фондів; та інші [9, с.144].

Прийнято розрізняти дві форми фінансування: зовнішнє і внутрішнє [4]. Такий розподіл обумовлено жорстким зв'язком між формами фінансових ресурсів і капіталу фірми з процесом фінансування. Характеристика видів

фінансування представлена в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Структура джерел фінансування підприємства

Види фінансування	Зовнішнє фінансування	Внутрішнє фінансування
Фінансування на засадах власного капіталу	Фінансування на основі вкладів і пайової участі (наприклад, випуск акцій, залучення нових пайовиків)	Фінансування за рахунок прибутку після оподаткування (самофінансування у вузькому сенсі)
Фінансування на основі позикового капіталу	Кредитне фінансування (наприклад, на основі позик, позик, банківських кредитів, кредитів постачальників)	Позиковий капітал, що формується на основі доходів від продажів - відрахування в резервні фонди (на пенсії, на відшкодування шкоди природі веденням гірничих розробок, на сплату податків)
Змішане фінансування на основі власного і позикового капіталу	Випуск облігацій, які можна обміняти на акції, опціонні позики, позики на основі надання права участі в прибутку, випуск привілейованих акцій	Особливі позиції, що містять частину резервів (тобто неоподатковувані поки податком відрахування)

Власні залучені фінансові ресурси-це базова частина всіх фінансових ресурсів фірми, яка базується на момент створення фірми і знаходиться в її розпорядженні на всьому протязі її життя. Цю частину фінансових ресурсів прийнято називати статутним фондом або статутним капіталом фірми. Залежно від організаційно-правової форми фірми її статутний капітал формується за рахунок випуску і подальшого продажу акцій (звичайних, привілейованих або їх комбінації), вкладень в статутний капітал паїв, часток і т. д. За час життя фірми її статутний капітал може дробитися, зменшуватися і збільшуватися, в тому числі за рахунок частини внутрішніх фінансових ресурсів фірми.

Структура власного капіталу підприємства представлена на рисунку 1.1.

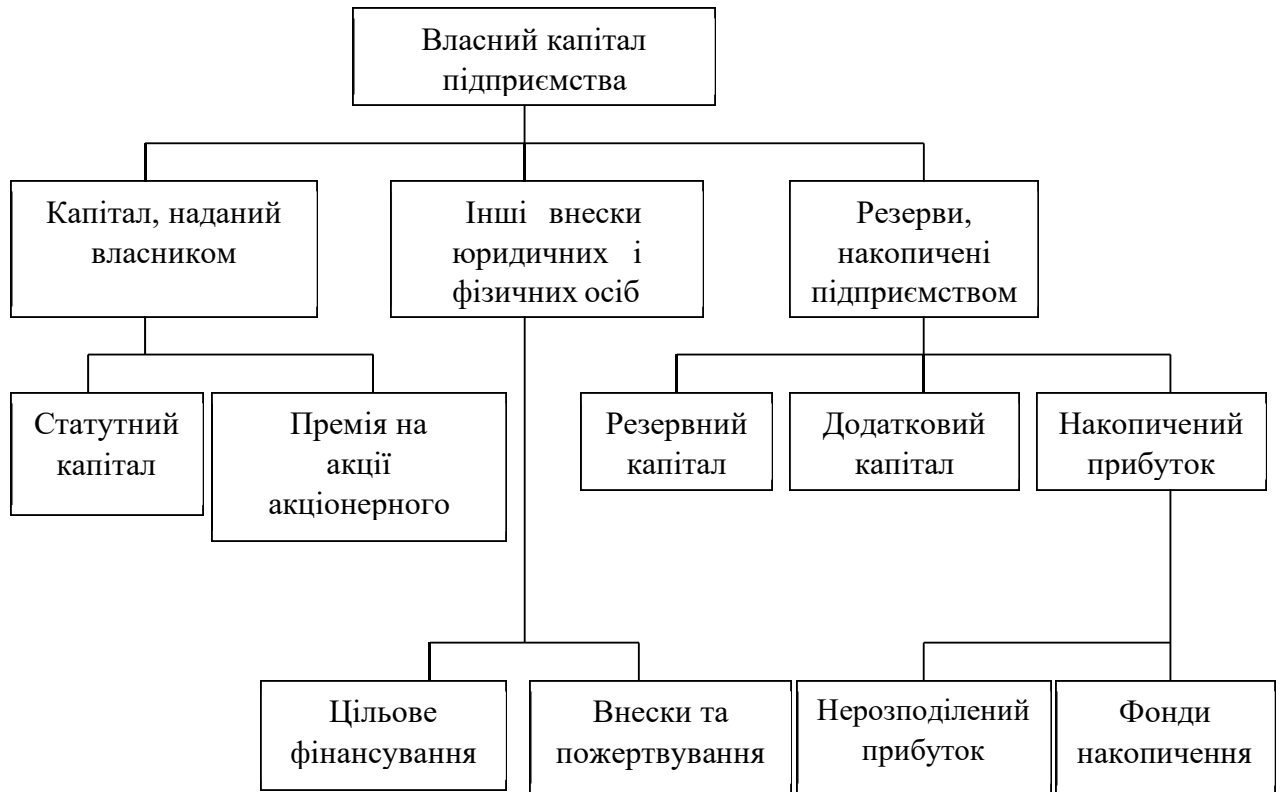

Рис. 1.1. Структура власного капіталу підприємства

Джерелами власних фінансових ресурсів є :

статутний капітал (кошти від продажу акцій та пайові внески учасників);

резерви, накопичені підприємством;

інші внески юридичних і фізичних осіб (цільове фінансування, пожертвування, благодійні внески та ін.).

При створенні підприємства джерелом придбання основних засобів, нематеріальних активів, оборотних коштів є статутний капітал. За рахунок нього створюються необхідні умови для здійснення підприємницької діяльності. Статутний капітал являє собою суму коштів, наданих власниками для забезпечення статутної діяльності підприємства [10].

Таким чином, при складанні аналізу фінансової діяльності підприємства необхідно приділити пильну увагу проблемі використання фінансових ресурсів підприємства та її ефективності, а також розглянути всі складові частини, які формують фінансовий потік підприємства [18, с.25].

1.2. Управління фінансовими ресурсами

Успішна діяльність підприємства неможлива без розумного управління фінансовими ресурсами. Неважко сформулювати цілі для досягнення яких необхідно раціональне управління фінансовими ресурсами [9]:

- виживання фірми в умовах конкурентної боротьби;
- уникнення банкрутства та великих фінансових невдач;
- лідерство в боротьбі з конкурентами;
- максимізація ринкової вартості фірми;
- прийнятні темпи зростання економічного потенціалу фірми;
- зростання обсягів виробництва та реалізації;
- максимізація прибутку;
- мінімізація витрат;
- забезпечення рентабельною діяльністю і т. д.

Пріоритетність тієї чи іншої мети може вибиратися підприємством в залежності від галузі, положення на даному сегменті ринку і від багато чого іншого, але вдале просування до обраної мети багато в чому залежить від досконалості управління фінансовими ресурсами підприємства.

Логіка функціонування управління фінансовими ресурсами представлена на малюнку 1.2.

Організаційна структура системи управління фінансами господарюючого суб'єкта, а також її кадровий склад можуть бути побудовані різними способами в залежності від розмірів підприємства і виду його діяльності. Для великої компанії найбільш характерно відокремлення спеціальної служби, керованої віце-президентом з фінансів (фінансовим директором) і, як правило, включає бухгалтерію і фінансовий відділ. На невеликих підприємствах роль фінансового менеджера зазвичай виконує головний бухгалтер.

Сьогодні підприємство при організації адекватної часу фінансової роботи стикається з великими труднощами. Досвід успішно працюючих фірм

показав, що найкоротший шлях вирішення цієї проблеми знаходиться в руках керівника підприємства. Сьогодні визнання отримали два підходи до реорганізації фінансової служби фірми:

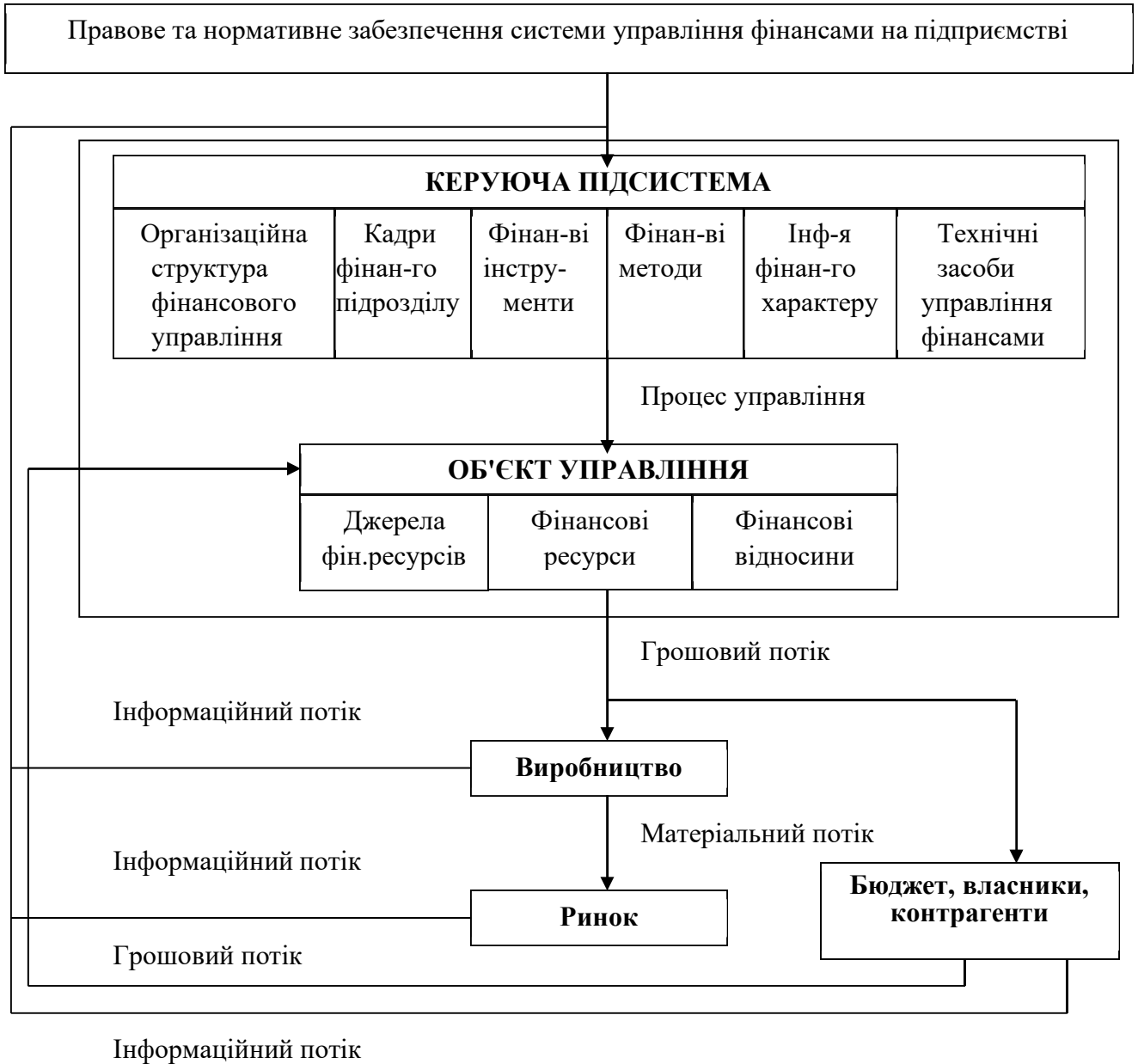

Рис. 1. 2. Структура та процес функціонування системи управління фінансами на підприємстві

якщо керівник професійний фінансист, він сам координує реорганізацію фінансової служби. Це оптимальний варіант, але у вітчизняній практиці це швидше виняток, ніж правило;

керівник, який розуміє завдання і функції сучасної фінансової служби фірми, але не будучи професійним фінансистом, який не знає тонкощів цієї професії, залучає сторонню організацію для постановки і впровадження на практиці необхідної моделі організації фінансової роботи.

Незалежно від обраного підходу до реорганізації фінансової служби, фірма прагне до створення якоїсь стандартної моделі організації фінансової роботи, адекватної ринковим умовам. Принципова схема цієї моделі показана на малюнку 1.3. Наведена схема нетипова, а склад її елементів може варіювати в залежності від виду компанії, її розмірів та інших факторів.

Рис.1.3. Організаційна структура управління фінансами підприємства

Управління фінансовими ресурсами є однією з ключових підсистем загальної системи управління підприємством. В її рамках вирішуються наступні питання:

Які повинні бувальщина величина і оптимальний склад активів підприємства, що дозволяють досягти поставлені перед підприємством цілі і завдання?

Де знайти джерела фінансування і яким повинен бути їх оптимальний склад?

Як організувати поточне і перспективне управління фінансовою діяльністю, що забезпечує платоспроможність і фінансову стійкість підприємства?

Існують різні підходи до трактування поняття «фінансовий інструмент». У найбільш загальному вигляді під фінансовим інструментом розуміється будь-який контракт, за яким відбувається одночасне збільшення фінансових активів одного підприємства і фінансових зобов'язань іншого підприємства.

Фінансові інструменти поділяються на первинні (грошові кошти, цінні папери, кредиторська і дебіторська заборгованість за поточними операціями) і вторинні, або похідні (фінансові опціони, ф'ючерси, форвардні контракти, процентні свопи, валютні свопи).

Існує і більш спрощене розуміння сутності поняття «фінансовий інструмент». Відповідно до нього виділяють три основні категорії фінансових інструментів: грошові кошти (кошти в касі і на розрахунковому рахунку, валюта), кредитні інструменти (облігації, форвардні контракти, ф'ючерси, опціони, свопи та ін.) і способи участі в статутному капіталі (акції та паї).

Методи фінансового управління різноманітні. Основними з них є: прогнозування, планування, оподаткування, страхування, самофінансування, кредитування, система розрахунків, система фінансової допомоги, система фінансових санкцій, система амортизаційних відрахувань, система стимулювання, принципи ціноутворення, трастові операції, заставні операції, трансфертні операції, факторинг, оренда, лізинг. Складовим елементом наведених методів є спеціальні ставки, дивіденди, котирування валютних курсів, акциз, дисконт та ін. основу інформаційного забезпечення системи

фінансового управління становить будь-яка інформація фінансового характеру.

Технічне забезпечення системи фінансового управління є самостійним і дуже важливим її елементом. Багато сучасні системи, засновані на безпаперовій технології (міжбанківські розрахунки, взаємозаліки, розрахунки за допомогою кредитних карток і ін.), неможливі без застосування комп'ютерних мереж, прикладних програм.

Функціонування будь-якої системи фінансового управління здійснюється в рамках чинного правового та нормативного забезпечення. Сюди відносяться: закони, укази Президента, постанови Уряду, накази і розпорядження міністерств і відомств, ліцензії, статутні документи, норми, інструкції, методичні вказівки та ін.

1.3 Роль фінансових ресурсів у розвитку підприємства

Метою фінансової політики підприємства є найбільш повна мобілізація фінансових ресурсів, необхідних для задоволення нагальних потреб розвитку суспільства. У зв'язку з цим фінансова політика підприємства повинна створити найбільш сприятливі умови для активізації виробничо-господарської діяльності. Велика увага приділяється визначенню раціональних форм вилучення доходів підприємств на користь держави, а також частки участі населення у формуванні фінансових ресурсів.

Пильна увага приділяється підвищенню ефективності використання фінансових ресурсів на підприємстві, проводиться аналіз їх розподілу між сферами суспільного виробництва, а також їх концентрації на головних напрямках економічного і соціального розвитку.

Фінансову політику підприємства по формуванню і використанню фінансових ресурсів можна охарактеризувати як економічну, яка діє в сфері фінансово-кредитних відносин; динамічну (тобто змінюється з плином часу); відкрита (тобто взаємопов'язана з навколишнім середовищем), керовану.

Розумне використання фінансових ресурсів підприємства забезпечує безперебійний виробничий процес. Зміни в платоспроможності впливає на формування запасів сировини, на рівень продуктивності праці і продажах готової продукції, товарів і послуг. Стабільність в операційному процесі гарантує зростання в обсязі виробництва і розвитку підприємства. Як ефективно організація використовує фінансові ресурси, залежить, потреба в позикових капіталах, або у відмові від них. Потреба в позиковому капіталі особливо важлива для підприємств на ранніх стадіях життєвого циклу підприємства, коли зовнішні джерела фінансування обмежені.

При ефективному управлінні і розподілі фінансових ресурсів відбувається прискорення в оборотах капіталу підприємства. Позитивно впливаючи на формування фінансових ресурсів, скорочується тривалість у фінансовому та виробничому циклі, відбувається зниження потреб у капіталі, який обслуговує господарську діяльність підприємства, що забезпечує прискорення обороту капіталу.

Раціональне використання фінансових ресурсів на підприємстві веде до отримання додаткового прибутку. А тимчасово вільні грошові активи використовуються для збільшення і прискорення фінансового зростання підприємства.

Основним завданням аналізу фінансових ресурсів підприємства є структура освіти і надходження всі сукупності грошових коштів, їх джерела і т.п., як за основним видом діяльності, так і за іншими видами діяльності. Необхідно так само звернути увагу на баланс негативного і позитивного потоку формування фінансових ресурсів в обсязі і в часі. Результативним є проведення аналізу фінансових ресурсів по всій організації в цілому, по окремих підрозділах і видах діяльності.

Завданнями ж аналізу фінансових ресурсів на підприємстві для розробки рекомендацій служить: оцінка обсягів фінансових ресурсів на підприємстві; фінансові ресурси за видами господарської діяльності; склад і напрямки руху фінансових ресурсів; оцінка впливу різних факторів на

формування фінансових; оцінка застосування і збереження фінансових ресурсів; пропозиції для реалізації запасів зростання продуктивності [27, с.48].

На основі проведеного аналізу є можливість для розробки рекомендацій щодо ефективного використання фінансових ресурсів на підприємстві. Високотехнологічні виробництва, висока нестабільність економічного розвитку і постійний вплив зовнішніх і внутрішніх факторів, як на розвиток всього потенціалу підприємства, так і на безпосереднє формування фінансових ресурсів ставить завдання перед підприємствами постійного і точного проведення аналізу, які допоможе вчасно і правильно прийняти рішення.

Таким чином, на початковій стадії аналізу розглядаються обсяги в освіті фінансових ресурсів організації в окремих джерелах.

Порівняти темп зростання фінансових ресурсів з темпом зростання активів, обсягів доходів від продажів, з різними показниками прибутку такими як прибуток від продажів і чистий прибуток. Особливу увагу потрібно приділити наскільки підприємство залежить від джерел зовнішнього і внутрішнього фінансування. Проводячи аналіз розподілу фінансових ресурсів, оцінюємо результат фінансовий результат діяльності підприємства, так як виручка і динаміка її зміни і використання - це важливий показник успішної динаміки виробничо-фінансової діяльності підприємства.

Наступний етап- це визначення чистої виручки, як складовий елемент власних коштів підприємства, що впливає на певні фактори, такі як дебіторська і кредиторська заборгованість, зміни величин залишків виробничих резервів, суми нарахованих амортизацій і т.д. Важливе значення віддається джерелам формування фінансових ресурсів. Якість фінансових ресурсів характеризує зростання питомої ваги чистої виручки, який отриманий від зростання виручки від продажів ізниженням собівартості. Причиною інфляції, тобто підвищенням цін на товари і послуги є низькою якістю фінансових ресурсів.

Метою ж останнього етапу проведення аналізу є розрахунки необхідних показників, які визначають ефективність використання фінансових ресурсів на підприємстві. Різні показники формуються моделювання факторних систем для виявлення якісного і кількісного вимірювання запасів, зростання результативності в управлінні фінансових ресурсів.

Висновки за розділом 1

Розглянуті у розділі 1 теоретичні засади управління фінансовими ресурсами дозволили зробити наступний висновок.

Аналізуючи всі перераховані у розділі визначення фінансових ресурсів, ми визначили, що фінансові ресурси підприємства — це все джерела надійшли грошових коштів на підприємстві, які акумулюються для формування необхідних йому активів з метою здійснення своєї діяльності як за рахунок власних доходів, накопичень і капіталу, так і за рахунок різного виду надходжень.

Організаційна структура системи управління фінансами господарюючого суб'єкта, а також її кадровий склад можуть бути побудовані різними способами в залежності від розмірів підприємства і виду його діяльності. Незалежно від обраного підходу до реорганізації фінансової служби, фірма прагне до створення якоїсь стандартної моделі організації фінансової роботи, адекватної ринковим умовам.

Фінансову політику підприємства по формуванню і використанню фінансових ресурсів можна охарактеризувати як економічну, яка діє в сфері фінансово-кредитних відносин; динамічну (тобто змінюється з плином часу); відкрита (тобто взаємопов'язана з навколишнім середовищем), керовану.

Розумне використання фінансових ресурсів підприємства забезпечує безперебійний виробничий процес.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства ТОВ «Ландорра»

ТОВ «Ландорра» є спеціалізованим підприємством хлібопекарської промисловості по випічці хлібобулочної та бубличної продукції, а так само кондитерських виробів.

Структура управління ТОВ «Ландорра» наведена на рисунку 2.1.

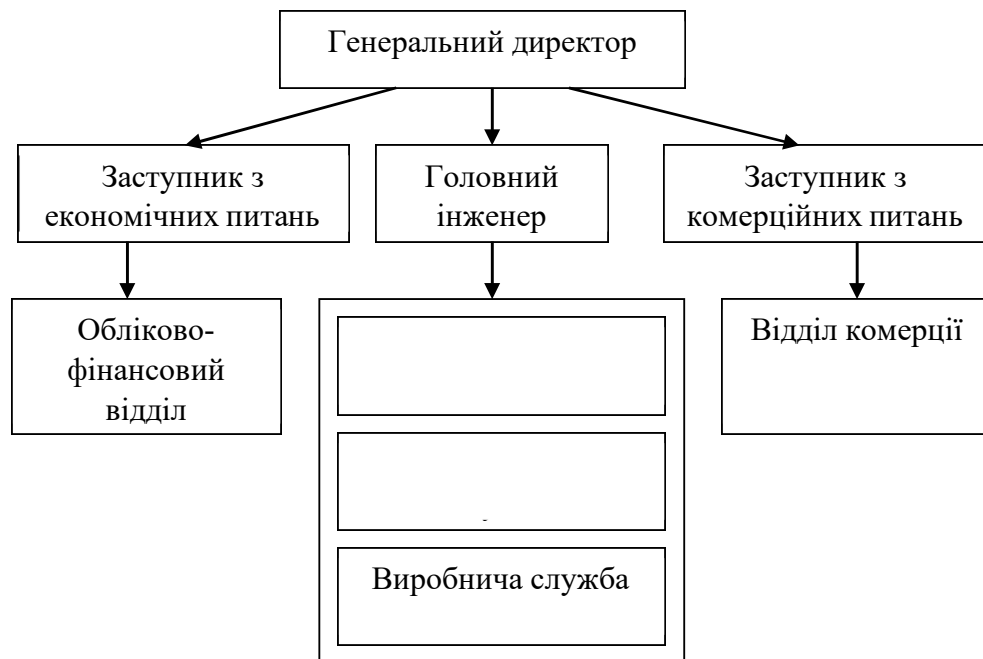

Рис. 2.1. Організаційна структура ТОВ «Ландорра»

Виходячи з даної схеми можна зробити висновок що в управлінській структурі ТОВ «Ландорра» використовується принцип функціональної департаментизації, який застосовується зараз на більшості виробничих підприємств. При функціональній департаментизації спеціалізовані роботи групуються переважно навколо ресурсів. Так Обліково-фінансовий відділ

управляє таким ресурсом як гроші, комерційний відділ - обліком і просуванням продукції на ринок збуту, виробнича служба займається безпосередньо питаннями виробництва продукції.

Основною перевагою такого типу побудови організації є можливість здійснення тієї чи іншої роботи найбільш ефективним способом. Це досягається через розвиток функціональної спеціалізації. Однак у цієї схеми є свої недоліки, один з яких - функціоналізм. Функціоналізм виростає з надспеціалізації, що викликає непроникні організаційні перегородки між згрупованими роботами і послаблює таким чином горизонтальні зв'язки. В результаті відбувається розмивання загальної організаційної мети. Створюється замкнутість в рамках відділів. З'являється менше людей, які думають про організацію в цілому. У підрозділах організації починає розвиватися інстинкт самозбереження, що веде до консерватизму. Виникають протиріччя, конфлікти між функціональними ділянками. Інший недолік полягає в тому, що розвиток переважно вертикальних зв'язків в рамках функціонального підходу піднімає рішення виникаючих на різних рівнях організації проблем до її головного керівника. Це робить неясною відповідальність за загальний результат і виносить цю відповідальність на верх.

В даний час виробничі потужності підприємства використовуються на 10-15%, що веде до підвищення собівартості продукції. ТОВ "Ландорра" потребує вдосконалення матеріально-технічної бази для зниження собівартості продукції, збільшення асортименту та підвищення конкурентоспроможності.

2.2. Загальна характеристика фінансових ресурсів ТОВ « Ландорра» та аналіз процедури їх трансформації.

Формування раціональної структури джерел коштів необхідно підприємству для фінансування необхідних обсягів витрат і забезпечення

бажаного рівня доходів.

Як видно з розрахунків, за аналізований період сума джерел фінансових ресурсів збільшилася з 5781 тис.грн. на початку періоду до 11624 тис.грн. - наприкінці періоду, тобто темп зростання склав 201%. При цьому власні джерела збільшилися на 2382 тис.грн. при темпі зростання 145,75%, а позикові - на 3461 тис.грн. Темп зростання позикових джерел фінансових ресурсів склав 702,25%. Таким чином темп зростання позикових джерел випереджає темп зростання власного капіталу, але власний капітал незважаючи на це становить велику частку джерел фінансування ТОВ «Ландорра».

Збільшення суми власного капіталу відбулося, в основному, за рахунок зростання додаткового капіталу, який збільшився з 4933 тис.грн. на початку аналізованого періоду до 7261 тис.грн. наприкінці. Темп зростання додаткового капіталу склав 147,2%. Збільшення додаткового капіталу відбулося в слідстві переоцінки основних фондів в 2016 році.

Так само на збільшення суми власного капіталу вплинуло збільшення цільових фінансувань і надходжень. Темп зростання цільових фінансувань і надходжень склав 416,2%. Так, сума кредиторської заборгованості на підприємстві ТОВ «Ландорра» за аналізований період збільшилася на 2327 тис. грн. і на 1.01.2018р. склала 2748269 тис. грн. Темп зростання кредиторської заборгованості за аналізований період склав 651,83%. Частка кредиторської заборгованості в загальній сумі позикових коштів зменшилася з 73% на початку аналізованого періоду до 68% в кінці. Це пов'язано з все наростаючими темпами зростання короткострокових позикових коштів. У той же час частка кредиторської заборгованості в загальній сумі фінансових ресурсів збільшилася з 7% на початку аналізованого періоду до 24% на 1.01.2018 Р, що говорить про великий вплив кредиторської заборгованості на структуру джерел фінансових ресурсів підприємства.

Сума кредиторської заборгованості збільшилася в основному за рахунок приросту заборгованості перед постачальниками та підрядниками,

яка за аналізований період збільшилася з 128 тис.грн. на 1.01.2016 р. до 2322 тис. грн. на 1.01.2018 р частка кредиторської заборгованості перед постачальниками і підрядниками в кінці аналізованого періоду склала 85%. Темп зростання кредиторської заборгованості перед постачальниками і підрядниками за аналізований період склав 1808,34%. Слід зазначити, в цій сумі відсутня прострочена і безнадійна заборгованість. Отже зростання заборгованості перед постачальниками та підрядниками - нормальне явище в діяльності підприємства ТОВ «Ландорра».

Сума короткострокових кредитів збільшилася з 153080 тис.грн. на початок аналізованого періоду до 1287601 тис.грн. - наприкінці аналізованого періоду, тобто на 1134521 тис.грн. Темп зростання суми короткострокових кредитів склав 841,13%. Частка короткострокових кредитів у загальній сумі позикових коштів на 1.01.2016 р. склала 27%, а до кінця аналізованого періоду збільшилася до 39%. Частка короткострокових кредитів у сумі позикових коштів досить велика, але невелика частка короткострокових кредитів у загальній сумі пасивів знижує їх вплив на зміну структури джерел коштів. У той же час, темп зростання короткострокових кредитів найбільший серед інших статей джерел фінансування.

Фінансові ресурси не присутні в явному вигляді в балансі підприємства, але розрахунок їх Суми дуже важливий для оцінки фінансового стану. Порівняння суми фінансових ресурсів і витрат підприємства на виробництво продукції дозволяє зробити висновок про їх достатність для забезпечення відтворювального процесу.

Розрахунок суми фінансових ресурсів ТОВ «Ландорра», оцінка їх структури і динаміки зміни в аналізованому періоді наведені в таблиці 2.1.

Як видно з таблиці частка власних фінансових ресурсів у загальній сумі фінансових ресурсів ТОВ «Ландорра» у 2019 році становила 7,3% і збільшилася до 13,6% у 2021 році. Темп зростання власних фінансових ресурсів склав 192,4%. Частка власних фінансових ресурсів зростала в аналізованому періоді тільки за рахунок зростання суми амортизації, яка була

єдиним джерелом власних фінансових ресурсів підприємства. На всьому протязі досліджуваного періоду у підприємства ТОВ «Ландорра» нерозподіленого прибутку не було.

Таблиця 2.1

Структура і динаміка зміни фінансових ресурсів ТОВ «Ландорра»

Найменування показника	2019 г.		2020 г.		2021 г.		Абс. відхил.	Темп роста %
	Сума, тис. грн	%	Сума, тис. грн	%	Сума, тис. грн	%		
1. Чистий прибуток	0		0		0		0	
1.1 Залишки фонду накопичення	0		0		0		0	
2. Амортизація загалом	1 358	7,3	2 537	12,3	2 613	13,6	1 255	192,4
2.1. Амортизація основних засобів	1 357	7,3	2 535	12,3	2 611	13,6	1 253	192,3
2.2. Амортизація нематеральних активів	0,6	0,0	1,2	0,0	2,4	0,0	2	407,1
3. Цільове фінансування	270	1,5	270	1,3	310	1,6	40	114,8
4.Короткострокові кредити і позики	6 248	33,6	5 888	28,5	6 240	32,6	-8	99,9
5. Інші короткострокові пасиви	0	0,0	0,46	0,002	0,46	0,002	0	
6.Довгострокові кредити і позики	0		0		0		0	
7. Кредиторська заборгованість	10 725	57,7	11 993	58,0	9 994	52,2	-730	93,2
Разом фінансових результатів	18 601	100,0	20 688	100,0	19 158	100,0	557	103,0
Витрати на виробництво	18 126		19 083		15 198		- 2928	83,8
Коефіцієнт співвідношення фінансових ресурсів і витрат на виробництво, %	97		92		79			

Найбільша частка у фінансових ресурсах підприємства ТОВ «Ландорра» належить позиковому капіталу, частка якого у загальній сумі фінансових ресурсів у 2020 році становила 91,2% від загальної та зменшилася у 2021 році до 84,7%. Позиковий капітал підприємства формується в основному за рахунок короткострокових кредитів і кредиторської заборгованості. Короткострокові кредити і позики на початку аналізованого періоду становили 6248 тис.грн. і незначно зменшилися до кінця

аналізованого періоду до 6240 тис.грн. Так само зменшилася кредиторська заборгованість. На початку періоду вона становила 10725 тис.грн., а до кінця аналізованого періоду вже 9994 тис. р. частка короткострокових кредитів і позик в сумі позикових фінансових ресурсів в 2019 році становила 37% і збільшилася в 2021 році до 38%. Відповідно, частка кредиторської заборгованості, що становила на початок аналізованого періоду 63% зменшилася до 62% до кінця досліджуваного періоду. Частка як короткострокових кредитів і позик, так і кредиторської заборгованості в загальній сумі фінансових ресурсів за аналізований період незначно зменшилася, але загальна сума позикового капіталу все ж займає значну частину фінансових ресурсів підприємства. Висока частка позикового капіталу у фінансових ресурсах підприємства в поєднанні зі зменшенням обсягів виробництва продукції-негативний фактор свідчить про високу залежність підприємства від постачальників і кредиторів і його низьку платоспроможність.

Достатність фінансових ресурсів для забезпечення відтворювального процесу, наявність вільних грошових коштів для розширення виробництва продукції- вирішальні фактори в оцінці ефективності управління фінансовими ресурсами. Фінансові ресурси підприємства як мінімум повинні покривати суми його витрат на виробництво продукції.

Зниження процентного співвідношення відтворювальних витрат до загальної суми фінансових ресурсів підприємства не можна визнати однозначно позитивною тенденцією, так як це пов'язано зі скороченням виробництва, а отже зі зниженням витрат необхідних для випуску продукції. Збільшення суми фінансових ресурсів в аналізованому періоді відбулося в основному за рахунок збільшення амортизаційних відрахувань, що стало наслідком переоцінки основних засобів.

Фінансові ресурси трансформуються в активи підприємства. Від раціональності розміщення фінансових ресурсів в активах підприємства та оптимальності структури цих активів залежить підвищення суми прибутку,

рентабельності підприємства, а отже, поліпшення його фінансового стану.

Структура активів характеризує в першу чергу рівень мобільності майна підприємства, а також дозволяє визначити, за рахунок яких елементів ця мобільність забезпечується, знижується або підвищується. Від структури активів безпосередньо залежать показники платоспроможності та фінансової стійкості підприємства. Крім того, ця структура надає велику виляння на систему показників, які прийнято називати коефіцієнтами ділової активності. Інформація про стан активів підприємства, що міститься в його балансі дає досить ґрунтовну базу для їх аналізу та визначення пріоритетних напрямків вкладення фінансових ресурсів.

Виходячи з розуміння самої суті балансу підприємства можна стверджувати, що факторами, що забезпечують приріст оборотних активів, є зменшення інших елементів активів або збільшення будь-яких елементів пасивів, і навпаки, в якості негативних факторів приросту оборотних активів виступають збільшення інших елементів активів або зниження розмірів джерел фінансових ресурсів.

Оцінка складу і структури факторів приросту оборотних активів наведена в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Склад і структура факторів приросту оборотних активів

ТОВ «Ландорра»

Показники	Сума, тис. грн	у % до приросту
Приріст оборотних активів	2248	
Фактори, що впливають на приріст (збільшують "+", зменшують "-")		
1. Капітал та резерви	2382	106,0
2. Кредити банків	1135	50,5
3. Кредиторська заборгованість	2327	103,5
4. Інші кредитори	-8	- 0,3
5. Основні засоби	-1655	-73, 6
6. Нематеріальні активи	-8	-0,3
7. Незавершене будівництво	-593	-26,4
8. Дебіторська заборгованість більше ніж 12 міс.	9	0,4
9. Довгострокові фінансові вкладення	-56	- 2,5
10. Збитки	-1283	-57,1
Разом	2248	100,0

Оцінка структури цих факторів дозволить відповісти на питання, чи можна вважати збільшення мобільних коштів підприємства випадковим або це постійно діюча тенденція.

Як видно з таблиці 2.2, вирішальними факторами приросту оборотних активів стало збільшення капіталу і резервів і кредиторської заборгованості. Такі фактори не можна трактувати однозначно позитивно. Приріст капіталу і резервів стався в основному за рахунок збільшення залученого капіталу, що, в свою чергу викликано переоцінкою основних засобів. Цей захід не призвів до реального підвищення мобільності майна. Водночас збільшується кредиторська заборгованість. Зростання кредиторської заборгованості в якості позикових джерел коштів-ненадійний спосіб підвищення мобільності майна в силу самого характеру кредиторської заборгованості, яка може бути затребувана в терміни, що не влаштовують підприємство

2.3. Аналіз ефективності використання фінансових ресурсів ТОВ «Ландорра»

Ефективність використання фінансових ресурсів впливає на фінансову стійкість підприємства, його ліквідність, платоспроможність, ділову активність і рентабельність.

Одна з найважливіших характеристик фінансового стану підприємства та ефективності управління його фінансовими ресурсами - стабільність діяльності в світлі довгострокової перспективи. Вона пов'язана зі структурою балансу підприємства, ступенем його залежності від кредиторів та інвесторів. Але ступінь залежності від кредиторів оцінюється не тільки співвідношенням власних і позикових джерел фінансових ресурсів. Це більш багатогранне поняття, що включає оцінку і власного капіталу, і складу оборотних і необоротних активів, і наявності або відсутності збитків і т. д.

Значення граничних меж зміни джерел коштів для покриття вкладень капіталу в основні фонди або виробничі запаси дозволяє генерувати такі

потоки господарських операцій, які ведуть до поліпшення фінансового стану підприємства, до підвищення його стійкості.

У таблиці 2. 3 наведена характеристика фінансової стійкості підприємства ТОВ «Ландорра» в абсолютних величинах, яка дозволяє виявити ступінь покриття запасів і витрат підприємства джерелами коштів і визначити тип його фінансової стійкості.

Таблиця 2.3

Характеристика фінансової стійкості ТОВ «Ландорра»

Показники	Сума, тис. грн				Абс. відхил.	Т.Р., %
	2019	2020	2021	2022		
1. Власні оборотні кошти	215,9	48,4	143,3	286,0	70,1	132
2. Власні оборотні кошти та довгострокові зобов'язання	215,9	48,4	143,3	286,0	70,1	132
3. Запаси та витрати	395,4	772,1	918,1	1218,4	823,1	308
4. Нормальні джерела формування запасів та витрат	497,4	1133,8	2884,7	3895,3	3397,9	783
5. Надлишок (недолік) власних оборотних коштів	-179,5	-723,8	-774,9	-932,4	-752,9	
6. Надлишок (недолік) власних ОК і довгострокових зобов'язань	-179,5	-723,8	-774,9	-932,4	-752,9	
7. Надлишок (недолік) загальної величини нормальних джерел формування запасів і витрат	102,0	361,7	1966,5	2676,9	2574,9	

Як видно з розрахунків власні оборотні кошти підприємства зросли з 215,9 тис. грн. на 2019 р. до 286 тис. грн. на 2022 р. Темп зростання власних оборотних коштів склав 132%. Запаси і витрати підприємства зростали швидше власних оборотних коштів. За аналізований період вони збільшилися на 831 тис. грн., темп зростання запасів і витрат склав 380%. Водночас сума нормальних джерел формування запасів і витрат зросла до кінця досліджуваного періоду на 3397,9 тис. грн. Темп зростання нормальних джерел формування запасів і витрат найбільший з усіх показників. За аналізований період він склав 783%.

Отже, протягом усього досліджуваного періоду сума власних оборотних коштів залишалася менше суми запасів і витрат підприємства, а сума нормальних джерел формування запасів і витрат завжди перевищувала

суму запасів і витрат. З цього можна зробити висновок, що всі три роки фінансова стійкість підприємства залишалася нормальною.

Більш глибока оцінка фінансової стійкості підприємства проводиться за допомогою коефіцієнтів фінансової стійкості, які є відносними величинами. Необхідні вихідні дані і розрахунок коефіцієнтів фінансової стійкості наведені в таблиці 2.4.

Однією з найважливіших характеристик стійкості фінансового стану підприємства, його незалежності від позикових джерел коштів є коефіцієнт автономії, рівний частці джерел коштів в загальному підсумку балансу. Для підприємства ТОВ "Ландорра" цей показник на початку періоду дорівнює 0,88 і до кінця періоду зменшився до 0,7, при нормальному обмеженні 0,5. Отже підприємство досить незалежно від кредиторів, але зниження цього коефіцієнта говорить про тенденцію підвищення залежності підприємства, що не можна розцінити позитивно.

Таблиця 2.4

Коефіцієнти фінансової стійкості ТОВ «Ландорра»

Показники	Нормативне значення	2019	2020	2021	2022
1. Коефіцієнт автономії	$K_a \geq 0,5$	0,88	0,73	0,70	0,65
2. Коефіцієнт співвідношення власних і позикових коштів	$K_{зс} \leq 1$	0,13	0,37	0,44	0,53
3. Коефіцієнт співвідношення мобільних і іммобілізованих активів	-	0,16	0,32	0,35	0,42
4. Коефіцієнт маневреності	$K_m = 0,5$	0,02	0,01	0,02	0,04
5. Коефіцієнт забезпеченості запасів власними джерелами фінансування	$K_o \geq 0,6 - 0,8$	0,34	0,08	0,19	0,29
6. Коефіцієнт майна виробничого призначення	$K_{п.им} \geq 0,5$	0,85	0,71	0,65	0,60
7. Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів	-	0,00	0,00	0,00	0,00
8. Коефіцієнт короткострокової заборгованості	-	0,23	0,10	0,39	0,32
9. Коефіцієнт автономії джерел формування запасів і витрат	-	0,43	0,04	0,05	0,07
10. Коефіцієнт кредиторської заборгованості та інших пасивів	-	0,63	0,90	0,60	0,68

Коефіцієнт автономії доповнює коефіцієнт співвідношення позикових і власних коштів, рівний відношенню величини зобов'язань підприємства до величини його власних коштів. На початку аналізованого періоду на підприємстві ТОВ «Ландорра» цей показник дорівнював 0,13 і збільшився до кінця періоду до 0,44 при нормативному обмеженні 1. Хоча значення цього показника не стало більше одиниці спостерігається тенденція постійного його збільшення, що може привести до небезпечного збільшення залежності підприємства від кредиторів.

При збереженні фінансової стабільності підприємства коефіцієнт співвідношення позикових і власних коштів повинен бути обмежений зверху значенням відношення вартості мобільних коштів підприємства до вартості іммобілізованих активів. На підприємстві ТОВ «Ландорра» на початку аналізованого періоду цей коефіцієнт склав 0,16, що є його нормальним значенням, а до кінця аналізованого періоду збільшився до 0,35, в той час як коефіцієнт співвідношення власних і позикових коштів підприємства збільшився до 0,44. Отже до кінця періоду значення цього коефіцієнта нижче нормативного, що говорить про зниження фінансової стабільності підприємства.

Досить істотною характеристикою стійкості фінансового стану підприємства є коефіцієнт маневреності, рівний відношенню власних оборотних коштів підприємства до загальної величини джерел власних коштів. Він показує, яка частина власних коштів підприємства знаходиться в мобільній формі, що дозволяє відносно вільно маневрувати цими коштами. Високі значення коефіцієнта маневреності позитивно характеризують фінансовий стан, проте будь-яких усталених в практиці нормальних значень показника не існує. Іноді в спеціальній літературі в якості оптимальної величини коефіцієнта рекомендується 0,5. На підприємстві ТОВ «Ландорра» цей коефіцієнт має дуже низькі значення. Так у 2019р. він склав 0,02 і збільшився до кінця аналізованого періоду до 0,04. Збільшення цього коефіцієнта говорить про незначне підвищення маневреності коштів

підприємства, що залишається на дуже низькому рівні.

Для характеристики структури джерел коштів підприємства поряд з коефіцієнтами автономії, співвідношення позикових і власних коштів, маневреності використовуються також приватні показники, що відображають різноманітні тенденції в зміні структури окремих груп джерел. До таких показників в першу чергу відноситься коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів, рівний відношенню величини довгострокових кредитів і позикових коштів до суми джерел власних коштів підприємства і довгострокових кредитів і позик. Так як підприємство ТОВ «Ландорра» не приваблювало довгострокових позикових коштів на всьому протязі аналізованого періоду, цей коефіцієнт дорівнює нулю.

Коефіцієнт короткострокової заборгованості виражає частку короткострокових зобов'язань підприємства в загальній сумі зобов'язань. На підприємстві ТОВ «Ландорра» у 2019 р. цей коефіцієнт становив 0,23 і збільшився до 0,32 на 2022 р. збільшення цього коефіцієнта говорить про підвищення частки короткострокової заборгованості в загальній сумі зобов'язань підприємства.

Коефіцієнт автономії джерел формування запасів і витрат показує частку власних оборотних коштів у загальній сумі основних джерел формування запасів і витрат. На підприємстві ТОВ «Ландорра» за аналізований період цей коефіцієнт знизився з 0,43 до 0,07, що пов'язано зі скороченням обсягів виробництва.

Коефіцієнт кредиторської заборгованості та інших пасивів виражає частку кредиторської заборгованості та інших пасивів у загальній сумі зобов'язань підприємства. Для підприємства ТОВ «Ландорра» на початок аналізованого періоду цей коефіцієнт склав 0,63 і збільшився в кінці періоду до 0,68. Збільшення цього коефіцієнта є негативною тенденцією, що свідчить про підвищення залежності підприємства від кредиторів.

Таким чином динаміка коефіцієнтів фінансової стійкості підтверджує висновки аналізу фінансової стійкості підприємства на основі абсолютних

показників.

Більш глибока оцінка платоспроможності підприємства проводиться за допомогою коефіцієнтів ліквідності, які є відносними величинами. Розрахунок коефіцієнтів ліквідності наведено в таблиці 2.5.

Таблиця 2. 5

Коефіцієнти ліквідності ТОВ «Ландорра»

Показники	Нормативне значення	2019	2020	2021	2022
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	Кал $\geq 0,2-0,5$	0,03	0,04	0,01	0,02
Коефіцієнт швидкої ліквідності	Кшл ≥ 1	0,58	0,44	0,49	0,45
Коефіцієнт поточної ліквідності	Кпл ≥ 2	1,20	0,86	0,80	0,77

Коефіцієнт абсолютної ліквідності дорівнює відношенню величини найбільш ліквідних активів до суми найбільш термінових зобов'язань і короткострокових пасивів. Цей показник характеризує платоспроможність підприємства на дату складання балансу. Як видно з таблиці коефіцієнт абсолютної ліквідності для підприємства ТОВ «Ландорра» на 2019 р. становив 0,03, а на 2022 р. зменшився до 0,02, при нормативному значенні більше або рівному 0,2-0,5.

Для обчислення швидкої ліквідності до складу ліквідних коштів в чисельник відносного показника включаються дебіторська заборгованість та інші активи. Цей показник характеризує очікувану платоспроможність підприємства на період, що дорівнює середній тривалості одного обороту дебіторської заборгованості. На підприємстві ТОВ «Ландорра» даний коефіцієнт протягом усього періоду був нижче норми.

Коефіцієнт поточної ліквідності характеризує очікувану платоспроможність підприємства на період, що дорівнює середній тривалості обороту оборотних коштів. На стабільно працюючому підприємстві він повинен бути більше або дорівнює 2. На підприємстві ТОВ «Ландорра» цей показник також нижче норми весь досліджуваний період.

Отже, всі коефіцієнти ліквідності на підприємстві ТОВ «Ландорра» нижче нормативних значень, отже, підприємство не платоспроможне і

фінансово нестійке.

На підприємстві ТОВ «Ландорра» коефіцієнт поточної ліквідності на кінець аналізованого періоду становить 0,77, коефіцієнт забезпеченості власними коштами становить 0,16. Значення коефіцієнта поточної ліквідності значно нижче нормативного, отже підприємство ТОВ «Ландорра» неплатоспроможне. Для такого випадку документом передбачається розрахунок коефіцієнта відновлення платоспроможності за період, встановлений рівним 6 місяців.

На підприємстві ТОВ «Ландорра» коефіцієнт відновлення платоспроможності на кінець періоду склав 0,38, що нижче критичного рівня, що становить 1. У разі, коли коефіцієнт відновлення платоспроможності нижче 1, рішення про визнання підприємства неплатоспроможним, а структури балансу – незадовільною – ще не приймається, але підприємство ставиться на особливий облік у Федеральному Управлінні у справах про неспроможність (банкрутство). Однак для визнання підприємства неплатоспроможним досить розглянутих вище критеріїв.

Коефіцієнти ділової активності дозволяють проаналізувати, наскільки ефективно підприємство використовує свої кошти. Як правило, до цієї групи належать різні показники оборотності.

Показники оборотності мають велике значення для оцінки фінансового становища компанії, оскільки швидкість обороту коштів, тобто швидкість перетворення їх в грошову форму, безпосередньо впливає на платоспроможність підприємства. Крім того, збільшення швидкості обороту коштів при інших рівних умовах відображає підвищення виробничо-технічного потенціалу підприємства.

Розрахунок основних показників ділової активності представлений в таблиці 2.6.

Коефіцієнт оборотності капіталу-відношення виручки від реалізації продукції до всього підсумку пасиву балансу - характеризує ефективність використання фірмою всіх наявних джерел коштів, незалежно від їх

характеру, тобто показує, скільки разів за рік відбувається повний цикл виробництва і обігу, що приносить відповідний ефект у вигляді прибутку, або скільки грошових одиниць реалізованої продукції принесла кожна грошова одиниця пасивів.

Таблиця 2.6

Коефіцієнти ділової активності ТОВ «Ландорра»

Показники	2019	2020	2021
Коефіцієнт загальної оборотності капіталу	3,3	2,9	2,2
Коефіцієнт оборотності мобільних засобів	41	35	26
Коефіцієнт оборотності матеріальних оборотних коштів	44	38	28
Коефіцієнт оборотності готової продукції	321	246	151
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	43	30	21
Середній термін обороту дебіторської заборгованості, дн.	9	12	17
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	43	22	13
Середній термін обороту кредиторської заборгованості, дн.	9	16	28
Фондовіддача основних засобів та інших необоротних активів	4,2	4,1	3,4
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	4,2	4,0	3,3

Результати розрахунку оборотності дебіторської та кредиторської заборгованості свідчать про те, що ТОВ «Ландорра» мало досить сприятливі умови розрахунків з покупцями на всьому протязі аналізованого періоду. З цього випливає, що у підприємства є вільні кошти в обороті в розмірі, відповідному різниці числа днів обороту кредиторської та дебіторської заборгованості і підприємству не потрібно залучення додаткових коштів для покриття дебіторської заборгованості.

Отже, можна зробити висновок про відносно хорошу ділову активність підприємства, що пов'язано зі специфікою виробництва хлібобулочних виробів тобто з невеликим терміном виробничого циклу. Зменшення цього практично всіх показників ділової активності-негативний фактор, так як зменшується оборотність і, отже, зменшується прибуток підприємства.

2.4. Аналіз організації фінансової роботи та управління фінансовими ресурсами ТОВ «Ландорра»

Ефективність використання фінансових ресурсів забезпечується значною мірою постановкою і організацією їх формування і процедури трансформації в активи підприємства. Як розглянуто в теоретичній частині система управління фінансами підприємства представлена керуючою і керованою підсистемою. Однією з основних частин керуючої підсистеми є організаційна структура управління фінансами підприємства. Управління фінансовими ресурсами підприємства не може бути ефективним без правильно організації цієї роботи.

Управлінням фінансами на підприємстві має займатися відокремлений структурний підрозділ підприємство-фінансова служба. На підприємстві ТОВ «Ландорра» існує структурний підрозділ, що поєднує в собі функції бухгалтерського обліку, фінансового та економічного планування - це Обліково-фінансовий відділ. Документ, що визначає основні завдання і структуру обліково-фінансового відділу, основні функції підрозділів відділу і його начальника, взаємовідносини з іншими підрозділами підприємства - Положення про обліково-фінансовому відділі знаходиться в стадії розробки. Так само не доопрацьовані більшість посадових інструкцій працівників обліково-фінансового відділу.

Згідно зі штатним розкладом підприємства ТОВ «Ландорра» обліково-фінансовий відділ включає 16 ставок. Перелік посад працівників обліково-фінансового відділу наведено в таблиці.

Головний бухгалтер крім керівництва бухгалтерською роботою здійснює управління фінансовими ресурсами підприємства. Ця обставина негативно впливає на організацію фінансової роботи. Досвід показує, що органічно вписати службу фінансову службу в службу Головного бухгалтера практично неможливо. Посади головного бухгалтера і фінансового керуючого не можна поєднувати одній людині, так як ці посади вимагають

абсолютно різних якостей. Хороший бухгалтер виходить з людей спокійних, абсолютно не схильних до ризику, педантичних і посидючих. Головне в цій роботі - здатність уважно розібратися в первинних документах і відповідно до інструкцій точно відобразити їх у бухгалтерській звітності.

Зовсім інше потрібно від фінансиста. Робота цієї професії пов'язана з прийняттям рішень в умовах невизначеності. Робота фінансиста вимагає гнучкості, це повинна бути натура творча, здатна ризикувати і оцінювати ступінь ризику.

Фінансова робота відділу в цілому зводиться до чисто оперативних завдань - оформлення розрахункових і платіжних документів, організації розрахунків з іншими підприємствами, бюджетом, банками, робітниками і службовцями.

Посади економістів відділу в даний час скорочені. Економічною роботою на підприємстві займається провідний економіст. Його робота зводиться до нормування оборотних коштів, калькуляції собівартості продукції та іншої діяльності, не пов'язаної з фінансовим аналізом, прогнозуванням і плануванням.

Велике значення для підприємства повинна мати кваліфікація працівників фінансового підрозділу. В обліково-фінансовому відділі ТОВ «Ландорра» більшість персоналу має середню спеціальну освіту, що не відповідає вимогам, що пред'являються типовими посадовими інструкціями за цими спеціальностями. Некомпетентність працівників, що займаються фінансовими питаннями призводить до прийняття необґрунтованих рішень, що приносить фінансовий збиток підприємству, а, отже, знижує ефективність управління його фінансовими ресурсами.

Важливим фактором для підвищення ефективності фінансових ресурсів є забезпечення керівництва фінансово-економічного відділу вичерпною інформацією фінансового характеру найважливішою частиною якої є бухгалтерська звітність. Оптимальним вважається варіант, коли дані бухгалтерського обліку є вихідною інформацією для прийняття фінансових

рішень. Бухгалтерська звітність на підприємстві ТОВ «Ландорра» приймає завершений вигляд один раз в квартал. Ця практика обробки фінансової інформації неприйнятна для прийняття фінансових рішень.

Висновки за розділом 2.

Проведений у 2 розділі кваліфікаційної роботи аналіз фінансового стану та ефективності використання фінансових ресурсів підприємством дозволив зробити наступні висновки.

Першочергове значення в управлінні фінансовими ресурсами підприємства має методика фінансової роботи. Основні методи фінансової роботи, які в обов'язковому порядку повинні застосовуватися на підприємстві - фінансове планування, оперативна та контрольна-аналітична робота. У найбільш загальному вигляді напрямки фінансової роботи на підприємстві повинні бути структуровані наступним чином: загальний фінансовий аналіз та планування; забезпечення підприємства фінансовими ресурсами (управління джерелами коштів); розподіл фінансових ресурсів (інноваційна політика).

На підприємстві ТОВ «Ландорра» робота не ведеться по жодному з цих напрямків. Так, не здійснюється загальна оцінка активів підприємства, величини і складу ресурсів, необхідних для підтримки досягнутого економічного потенціалу підприємства і розширення його діяльності, джерел додаткового фінансування. Відсутня система контролю за станом і ефективністю використання фінансових ресурсів. В області управління джерелами оборотних коштів підприємства не проводяться такі необхідні заходи.

Отже, можна зробити висновок про неефективність системи організації управління фінансовими ресурсами на підприємстві, що обумовлено суміщенням бухгалтерської та фінансової роботи фахівцями одного відділу.

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

3.1. Заходи щодо вдосконалення управління фінансовими ресурсами підприємства

Проведений аналіз стану управління фінансовими ресурсами на підприємстві виявив практичну відсутність системи управління. Наслідком цього є зниження ділової активності, показників рентабельності діяльності підприємства. За весь аналізований період підприємства не залишалося прибутку, що спрямовується до фонду накопичення. Крім того у 2021 році підприємство відпрацювало зі збитками. Збільшення термінів оборотності кредиторської заборгованості свідчить про зниження ліквідності підприємства і зниження його фінансової стійкості в довгостроковій перспективі. Для поліпшення фінансового становища підприємства та раціоналізації управління його фінансовими ресурсами пропонується провести наступні заходи:

1. Розробити фінансову стратегію нарощування власних фінансових ресурсів за рахунок оптимізації товарного асортименту і зниження собівартості продукції, що випускається;

2. В організаційно-управлінській структурі підприємства виділити фінансово-економічний відділ, розробити Положення про відділ і посадові інструкції.

3. Організувати теоретичну перепідготовку кадрів всіх економічних служб, включаючи бухгалтерських працівників з управління фінансовими ресурсами підприємства або будь-який інший програмі аналогічного змісту.

4. Провести інвентаризацію основних засобів з метою виявлення технічно непридатного обладнання.

5. Розробити графік планових попереджувальних ремонтів основних

засобів. Посилити контроль за їх використанням.

6. Розробити платіжний календар. Контролювати стан розрахунків з постачальниками і замовниками.

7. Ввести в практику на постійній основі проведення економічного аналізу діяльності підприємства. Сформувати інформаційно-аналітичну базу.

8. Розробити амортизаційну політику підприємства, включаючи самостійне визначення термінів використання основних фондів і, відповідно норм амортизаційних відрахувань, вибору методів нарахування амортизації, вибору термінів і методів переоцінки основних фондів відповідно до бухгалтерських стандартів.

9.3 метою зниження витрат на зберігання і забезпечення безперервної діяльності підприємства провести інвентаризацію виробничих запасів, виявити неліквідні, зіпсовані, дефіцитні запаси, визначити оптимальний обсяг виробничих запасів.

10. Укласти договори з виробниками сільськогосподарської продукції на закупівлю нового врожаю.

11. Здавати простоюють виробничі цехи в оренду.

Першочерговим заходом на підприємстві повинна стати оптимізація товарного асортименту продукції, що випускається і зниження її собівартості.

Збільшення власних фінансових ресурсів підприємства на пряму залежить від суми одержуваного ним прибутку, яка може бути досягнута шляхом освоєння випуску нових виробів, збільшення обсягів виробництва, зниження витрат.

Вироблена підприємством хлібобулочна продукція в даний час недостатньо конкурентоспроможна. Причиною цього є низька якість і висока собівартість продукції, що випускається.

Низька якість продукції пов'язана із застарілою технічною базою виробництва і недосконалою технологією випічки хлібобулочних виробів.

Висока собівартість продукції пояснюється сформованою в даний час високою ціною борошна і великими енерговитратами на виробництво

продукції зумовленими застарілою технікою і технологією. З цього ціна на продукцію знаходиться на рівні цін на продукцію міні-пекарень, якість хлібобулочних виробів яких набагато вище. У зв'язку з високою собівартістю продукції, що випускається підприємство в даний час не може знизити ціну хлібобулочних виробів.

Отже на цьому етапі основним завданням підприємства є поліпшення якості продукції з одночасним зниженням витрат виробництва і розширенням асортименту продукції, що випускається. Це дозволить успішніше боротися зі все зростаючим числом конкурентів в особі міні-пекарень. З розширенням асортименту продукції, що випускається збільшаться обсяги її виробництва, знизяться витрати і збільшиться сума одержуваної підприємством прибутку. Для досягнення цих цілей пропонується придбати нове високотехнологічне обладнання та оптимізувати товарний асортимент підприємства освоївши випуск нового виду продукції. Надалі можна буде розширювати асортимент продукції, що випускається на новому обладнанні.

В даний час основні фонди підприємства використовуються всього лише на 10 - 15%. Підприємство має простоюючий цех. Виробництво продукції в цьому цеху стало нерентабельним через використання застарілого обладнання і технологій. Переозброєння цього виробництва не представляється можливим через необхідних великих інвестицій.

Заходом, який дозволить раціональніше використовувати основні фонди підприємства є облаштування та відкриття на території, прилеглій до цеху продовольчого ринку.

Капітальні витрати на облаштування ринку можуть покриватися частково за рахунок самих підприємців, частково за рахунок ТОВ «Ландорра». Підприємство може фінансувати капітальні витрати за рахунок вільних фінансових ресурсів.

3.2. Удосконалення управління фінансовими ресурсами на основі створення фінансово економічної служби на підприємстві

Одним з першочергових заходів на підприємстві має стати створення фінансової служби, яка координуватиме всю фінансову роботу на основі застосування розглянутих вище механізмів та інструментів.

Згідно з нормативними документами підприємства чисельність службовців повинна становити 17% від загального числа виробничого персоналу.

Фактична чисельність обліково-фінансового відділу-шістнадцять осіб, з них 11 осіб займаються бухгалтерською роботою, чотири економісти, і інженер з організації праці. Отже, необхідно виділити в складі організаційної структури підприємства бухгалтерію і фінансово-економічний відділ. Так само необхідно розділити повноваження між цими економічними службами. Рекомендована структура управління економічними службами представлена на рисунку 3.1.

Наступним етапом є розподіл повноважень і функціональних обов'язків між бухгалтерією і фінансово- економічним відділом і виділення специфічних функцій останнього.

Результатом такої роботи повинна бути коригування положення про бухгалтерську службу і розробка Положення про фінансово-економічний відділ.

Положення про фінансово-економічний відділ

1. Загальна частина

1.1. Фінансово- економічний відділ є самостійним структурним підрозділом підприємства.

1.2. Відділ підпорядковується заступнику генерального директора з економіки.

Рис. 3.1. Рекомендована структура управління економічними службами

1.3. У своїй роботі відділ керується чинним законодавством, постановами Уряду, інструкціями з питань фінансової діяльності, наказами, вказівками заступника директора з економіки та керівника підприємства, планом роботи та Положенням про відділ.

1.4. Відділ очолюється начальником, який здійснює безпосереднє керівництво всією діяльністю відділу на основі єдиноначальності.

1.5. Начальник відділу призначається і звільняється від займаної посади наказом директора підприємства.

2. Завдання відділу

2.1. Забезпечення фінансовими ресурсами завдань з виробництва продукції, капітального будівництва, впровадження нової техніки та інших планових витрат, а також вишукування резервів виробництва, збільшення

прибутку і підвищення рентабельності при обов'язковому виконанні фінансових зобов'язань перед бюджетом, банками і постачальниками, аналіз поточної фінансової діяльності підприємства.

2.2. Участь у здійсненні фінансово-господарської діяльності підприємства. Постійний аналіз і контроль за податковим законодавством. Контроль за своєчасністю сплати податків та інших обов'язкових платежів до бюджету і до позабюджетних фондів, а також за заборгованістю перед бюджетом і фондами.

2.3. Аналіз фондового ринку. Робота з цінними паперами. Контроль за довгостроковими і короткостроковими фінансовими вкладеннями підприємства. Розробка і контроль виконання кредитної політики підприємства.

2.4. Постійний аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості, визначення платоспроможності та кредитоспроможності. Аналіз договорів і контрактів.

2.5. Підготовка інформації про рух коштів на рахунках підприємства.

2.6. Підготовка оперативної інформації та прогнозів для керівництва підприємства.

3. Структура відділу

3.1. До складу відділу входять:

Начальник фінансово-економічного відділу;

Економіст з праці;

Економіст-фінансист з планування та прогнозування;

Економіст-фінансист з економічного аналізу та управління фінансовими ресурсами;

Економіст-фінансист з ціноутворення та управління витратами.

4. Основні функції виконавців відділу

4.1. Начальник відділу:

4.1.1. Спільно з головним бухгалтером розробляє податкову політику підприємства.

4.1.2. Розробляє облікову політику підприємства так само спільно з головним бухгалтером.

4.1.3. Розробляє кредитно-інвестиційну політику підприємства.

4.1.4. Розробляє фінансовий план підприємства на поточний рік.

4.1.5. Розробляє і організовує роботу підприємства з векселями, державними та іншими цінними паперами.

4.1.6. Розробляє разом з бухгалтером з розрахункової роботи розрахункову політику підприємства.

4.1.7. Організовує та бере участь у проведенні аудиторських перевірок фінансово-господарської діяльності підприємства.

4.1.8. Здійснює систематичний контроль фінансової стійкості, платоспроможності та кредитоспроможності підприємства.

4.1.9. Здійснює і розробляє цінову політику підприємства.

4.2. Економіст-фінансист з планування та прогнозування:

4.2.1. Розробляє оперативні фінансові кошториси (платіжні календарі, місячні фінансові плани, кредитні та касові заявки) спільно бухгалтером.

4.2.2. Складає фінансові плани-бюджети підрозділів підприємства спільно з інженером по кошторисно-договірній роботі.

4.2.3. Вносить корективи у фінансові плани підприємства і підрозділів, подає їх на затвердження в установленому порядку.

4.2.4. Бере участь у складанні річних і квартальних фінансових планів.

4.2.5. Розробляє спільно з іншими підрозділами пропозиції та заходи, спрямовані:

на виявлення та мобілізацію внутрішньогосподарських ресурсів;

на ефективне використання основних фондів та оборотних коштів;

на підвищення рентабельності продукції і т. п.

4.2.6. Здійснює взаємодію з фінансовими органами, банком з питань отримання та оформлення кредитів, бюджетних асигнувань та грошових коштів.

4.2.7. Складає періодичні огляди і готує висновки про фінансово-

виробничий стан підприємства.

4.2.8. Складає статистичну звітність підприємства спільно з бухгалтером.

4.3. Економіст-фінансист з економічного аналізу та управління фінансовими ресурсами:

4.3.1. Аналізує активи підприємства та джерела їх фінансування;

4.3.2. Визначає величину і склад ресурсів, необхідних для підтримки досягнутого економічного потенціалу підприємства і розширення його діяльності;

4.3.3. Визначає джерела додаткового фінансування;

4.3.4. Розробляє систему контролю за станом та ефективністю використання фінансових ресурсів;

4.3.5. Оцінює оптимальність трансформації фінансових ресурсів в інші види ресурсів;

4.3.6. Оцінює доцільність вкладень в основні фонди, їх склад і структуру;

4.3.7. Оцінює оптимальність оборотних коштів;

4.3.8. Визначає ефективність фінансових вкладень.

4.4. Економіст-фінансист з ціноутворення та управління витратами:

4.4.1. Складає кошторисну калькуляцію товарної продукції та проекти цін на продукцію, що випускається;

4.4.2. Розробляє техніко-економічні нормативи матеріальних витрат для визначення собівартості продукції;

4.4.3. Бере участь у техніко-економічному обґрунтуванні випуску нових видів продукції;

4.4.4. Здійснює нормування оборотних коштів підприємства, контроль за дебіторською та кредиторською заборгованістю підприємства та вживає заходів щодо стягнення дебіторської заборгованості.

4.4.5. Готує матеріали для пред'явлення і розгляду претензій, що впливають з несплати рахунків споживачами продукції.

4.4.6. Здійснювати контроль:

за станом нормованих оборотних коштів;
за виконанням планів реалізації готової продукції;
за своєчасністю припинення виробництва продукції, що не має збуту;
за складанням і виконанням планів і кошторисів доходів і витрат житлово-комунального господарства, дитячих та інших установ підвідомчих організації.

4. 4.7.Проводить аналіз цін конкурентів і формує інформаційну базу по конкурентам.

4.5. Економіст з праці:

4.5.1. Здійснює розрахунки з преміювання праці, чисельності виробничо-промислового персоналу, займається розрахунком дивідендів по акціях підприємства.

4.5.2.Бере участь в розробці і візує договори підприємства і його підрозділів з замовниками.

4.5.3. Розробляє техніко- економічні нормативи трудових витрат для визначення собівартості продукції;

4.5.4. Розробляє кошториси на підготовку кадрів, рекламу.

5.Взаємовідносини відділу з іншими підрозділами підприємства

Взаємовідносини відділу з іншими підрозділами підприємства визначається його функціями, викладеними в цьому положенні.

6.Права і відповідальність начальника відділу та інших посадових осіб.

Начальник відділу та інші посадові особи за встановленим розподілом обов'язків мають право:

6.1. Готувати проекти наказів, вказівок та інструкцій з питань, що належать до компетенції відділу.

6.2. Вимагати надання на погодження проектів наказів, вказівок, інструкцій з питань фінансової діяльності.

6.3. Вимагати від підрозділів підприємства надання інформації, необхідної для здійснення завдань і функцій, покладених на відділ.

6.4. Представлятиме в організаціях та установах за дорученням керівництва підприємства з питань фінансової діяльності.

6.5. Контролювати правильність виконання рішень і використання всіх фінансових коштів підприємства.

6.6. Начальник відділу несе персональну відповідальність за виконання завдань і функцій, що передбачаються цим Положенням.

Висновки за розділом 3

В умовах проведених в країні економічних перетворень особливу роль необхідно відвести якраз організації фінансової діяльності підприємства і оптимального руху фінансових ресурсів, як на макрорівні, так і на рівні окремого підприємства. Це обумовлено тим, що система фінансових ресурсів являє собою головний інструмент існування і розвитку підприємства. Розумне використання фінансових ресурсів підприємства забезпечує безперебійний процес. Зміни в платоспроможності впливає на формування запасів сировини, на рівень продуктивності праці і продажах готової продукції, товарів і послуг. Стабільність в операційному процесі гарантує зростання в обсязі виробництва і розвитку підприємства. Як ефективно організація використовує фінансові ресурси, залежить, потреба в позикових капіталах, або у відмові від них. Потреба в позиковому капіталі особливо важливі для підприємств на ранніх стадіях життєвого циклу підприємства, коли зовнішні джерела фінансування обмежені. При ефективному управлінні і розподілі фінансових ресурсів відбувається прискорення в оборотах капіталу підприємства. Позитивно впливаючи на формування фінансових ресурсів, скорочується тривалість у фінансовому та виробничому циклі, відбувається зниження потреб у капіталі, який обслуговує господарську діяльність підприємства. Що забезпечує прискорення обороту капіталу. Система фінансових ресурсів підприємства являє собою інструмент, за допомогою якого підприємство здатне досягти основної зі своїх цілей – отримання прибутку.

ВИСНОВКИ

Оцінка складу і структури джерел фінансових ресурсів, проведена в роботі виявила тенденцію збільшення частки залучених фінансових ресурсів при несуттєвому збільшенні власних джерел. Висока частка залучених фінансових ресурсів при одночасному скороченні випуску продукції говорить про низьку рентабельність і фінансової стійкості підприємства. Сума самих фінансових ресурсів значно перевершує витрати на відтворення. Це так само не можна визнати однозначно позитивною тенденцією так як це пов'язано зі скороченням обсягів виробництва, а отже і витрат на виробництво продукції. Фінансові ресурси трансформуються в активи підприємства. Динаміка активів свідчить про збільшення частки мобільних активів у складі майна підприємства при відповідному зниженні частки необоротних активів. Збільшення частки мобільних активів відбулося за рахунок зростання кредиторської заборгованості, яка в силу самого свого характеру - ненадійний спосіб підвищення мобільності майна.

Ефективність використання фінансових ресурсів впливає на фінансову стійкість підприємства, його ліквідність, платоспроможність, ділову активність і рентабельність. Фінансова стійкість підприємства оцінюється як "нормальна", але більш глибокий її аналіз на основі відносних показників виявляє низьку забезпеченість підприємства власними коштами для фінансування запасів і витрат. Це підтверджує аналіз ліквідності та платоспроможності. Платоспроможність підприємства дуже низька і не підлягає відновленню до нормативу найближчим часом. Рівень ділової активності досить високий в силу специфіки виробництва хлібобулочних виробів, пов'язаної з невеликим терміном виробничого циклу. Але динаміка показників ділової активності говорить про зниження оборотності, а отже зменшення прибутку підприємства. Цю тенденцію підтверджує низький рівень показників рентабельності.

Аналіз організації фінансової роботи на підприємстві та управління фінансовими ресурсами показав практичну відсутність системи управління фінансами. Економічною роботою на підприємстві займається Обліково-фінансовий відділ, що поєднує в собі функції бухгалтерії та управління фінансовими ресурсами. Фінансова робота цього відділу зводиться до чисто оперативних завдань-це оформлення платіжних документів, організація розрахунків з іншими підприємствами, бюджетом, робітниками і службовцями. Керує обліково-фінансовим відділом головний бухгалтер, який виконує так само функції фінансового директора. Ця обставина негативно впливає на організацію фінансів підприємства. Положення про відділ знаходиться в стадії розробки, також недопрацьовані більшість посадових інструкцій співробітників відділу.

З метою підвищення конкурентоспроможності підприємства пропонується організувати випуск нового виду продукції. Наступною рекомендацією є відкриття продовольчого ринку. Підприємство має вільні площі в місті. Пропонується на цій території організувати продовольчий ринок. В результаті впровадження цих двох заходів значно збільшиться приплив власних фінансових ресурсів, які можуть бути спрямовані на фінансування запасів і витрат, на виплату кредиторської заборгованості. Це підвищить фінансову стійкість і платоспроможність підприємства. Внаслідок припливу фінансових ресурсів підвищиться ділова активність і рентабельність підприємства. Ці заходи неможливо ефективно впроваджувати без створення раціональної структури управління фінансовими ресурсами. Тому одним з першочергових заходів на підприємстві повинна стати розробка раціональної структури управління фінансами. Проведення цих заходів підвищить ефективність управління фінансовими ресурсами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Безродна С. М. [Управління якістю : навч. посіб. для студентів економічних спеціальностей / Безродна С. М. – Чернівці: ПВК «Технодрук», 2017. – 174 с
2. Боднарчук А.В. Удосконалення комплексного економічного аналізу власного капіталу / А.В. Боднарчук // Бізнес Інформ. 2013. – № 3. – С. 282–285.
3. Бутинця Ф.Ф. Економічний аналіз : [навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів] / за ред. Ф.Ф. Бутинця. – Житомир: ПП «Рута», 2003. – 680 с.
4. Василик О.Б. Факторний аналіз рентабельності власного капіталу ПАТ «Укрнафта» в докризовий і кризовий періоди / О.Б. Василик // Вісник ЖДТУ. – 2012. – № 4 (62). – С. 448.
5. Дронова А.Ю., Рентабельність як складова оцінки ефективності діяльності торговельних підприємств на ринку нафтопродуктів України / А. Ю. Дронова. // Економіка промисловості 2011, №53 - С.140-146
6. Елисеенко К.А. Теоретико-методические аспекты выявления резервов роста рентабельности / Елисеенко К.А. // Экономика управление: новые вызовы и перспективы - 2013 - № 4 - с. 153-156.
7. Іваненко В.М. Курс економічного аналізу : [навч. посіб.] / В.М. Іваненко. – 5-те вид., випр. і доп. – К. : Знання, 2013. – 261 с.
8. Івахненко В.М. Курс економічного аналізу: Навчальний посібник. – К.: Знання – Прес, 2000. – 207с.
9. Козловский В.В. Экономическая теория: Минск: БНТУ, 2013. — 257 с. 37
10. Короткевич О. В. Рентабельність господарської діяльності підприємств // Економіка і прогнозування. - 2008. - №3. - С. 169.

11. Костецький Я.І. Факторний та аналітичний аналіз рентабельності діяльності сільськогосподарських підприємств. Економічний аналіз. 2012. Випуск 10. – Ч. 4. – С. 179-181.
12. Лбона Н.О., Управление рентабельностью бизнеса / Лбона Н.О. // Актуальные вопросы экономических наук - 2010 г. - №16-1 - с.105- 109
13. Лебедева А. М. Методичні аспекти аналізу рентабельності діяльності підприємства / Лебедева А. М. // Вісник ОНУ ім.І.І.Мечникова - 2012 - Т.17 Вип.3-4 - с.29 – 36
14. Мешкова Н. Л. Економічна сутність ділової активності промислового підприємства / Н.Л. Мешкова // Вісник економічної науки України. – 2013. – № 1. – С. 105-108.
15. Нуд О.П. Аналіз методологічних підходів до оцінки ефективності / Нуд О.П. // Вісник Донецького університету економіки та права - 2012 - №2 - с.77 - 80
16. Поліщук Н.В. Результативність діяльності підприємств та суб'єктів господарювання: сутність, оцінка, основи регулювання: Монографія.- К.: Київський національний торговельно-економічний університет, 2005,- 252с
17. Попович П.Я. Економічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання. – Тернопіль: Економічна думка, 2001. – 207с.
18. Прилуцька Л.Б. Основні економічні показники роботи підприємств Хмельницької області за 2015 р. : статистичний бюлетень ; під ред. Л.Б. Прилуцької / Головне управління статистики у Хмельницькій області. – Хмельницький, 2016.
19. Савицька Г.В., Економічний аналіз діяльності підприємства: Навч. Посіб. – 3-тє вид., випр.. і доп. – К.: Знання, 2007. – 668 с. – (Вища освіта XXI століття).
20. Саленко О.В. Шляхи визначення ступеню ефективності діяльності підприємства / Саленко О.В. // Економіка та управління підприємствам машинобудівної галузі:проблеми теорії та практики - 2013 - № 4 (24) - с.271

21. Тарасенко Н. В. Економічний аналіз : навчальний посібник /Н.В. Тарасенко – Львів, «Новий світ – 2000», 2004. – С. 198.
22. Уманець Т.В., Пігарєв Ю.Б. Статистика: Навч.посіб. – К.:Вікар, 2003. – 623 с
23. Цал-Цалко Ю. С. Фінансовий підприємницький аналіз : підручник / Ю.С. Цал Цалко – К., «ЦУЛ», 2008. – С. 178-191.
24. Чумаченко М.Г. Економічний аналіз : навчальний посібник / За ред. акад. НАН України проф. М. Г. Чумаченка. – К. :КНЕУ, 2001 – С. 158–163.
25. Шеремет, А.Д. Комплексный анализ хозяйственной деятельности - Москва: "ИНФРА - М", 2009
26. Шкодкіна Ю.М. Структурований фінансовий механізм екологічно сталого розвитку України в умовах глобалізації / Ю.М. Шкодкіна // Бізнес Інформ. – 2012. – №10. - С.226-229